

9. Echter ik veroorloof mij hierbij nog een suggestie te doen aan de notariskamer van het gerechtshof Amsterdam in het voetspoor van haar voor de reikwijdte van art. 17 lid 3 Wna zo belangrijke beslissing⁴ van 5 december 2023⁵; ECLI:NL:GHAMS:2023:2879. Daarin werden – met het oog op de behoefte in de rechtspraak – immers een aantal handvatten gegeven waaraan een klaagschrift en een verweerschrift in zaken als in die berechte zaak moeten voldoen. De suggestie is om – met betrekking tot een volgend – klaagschrift van deze toezichthouder te verlangen dat daarin expliciet wordt vermeld de naar de mening van de toezichthouder geldende datum van aanvang van de vervaltermijn voor de in dat inleidende gedingstuk opgenomen klacht. Op die wijze zal vervolgens daarmee de ontvankelijkheidsvraag bij de aanvang van de tuchtprocedure worden geadresseerd, en zal daarop aan verweerder de mogelijkheid (kunnen) worden geboden om daarop specifiek te reageren, waarna de tuchtrechter kan beoordelen of op de ontvankelijkheid van de klacht niet – voordat inhoudelijk door verweerder op de klacht behoefte te worden ingegaan – dient te worden beslist. De rechtvaardiging van een dergelijke vereiste is gelegen in de omstandigheid dat het BFT als toezichthouder voortdurend periodiek en mogelijk ook incidenteel contacten onderhoudt met de notariële beroepsbeoefenaren en in dat kader ook (periodiek) informatie van de ondertoezichtgestelden verkrijgt.

Mr. G.L. (Laurens) Maaldrink
Redactielid Tijdschrift Tucht recht (Sdu), eerder advocaat en notaris te Den Haag.

4 Waarnaar ook in randnummer 4.10 van de afgedrukte beslissing wordt verwezen.

5 Gepubliceerd in TT 2024/1 onder nummer 5 met noot GLM.

Materieel recht

18

Niets doen is geen optie, deken!

Hof van Discipline
6 november 2023, 230006,
ECLI:NL:TAHVD:2023:197
(mr. E.W. de Groot, mr. K.H.A. Heenk,
mr. R.N.E. Visser)
Noot Mr. N.A. (Noa) de Leon-van den Berg

Advocaten tucht recht. Grenzen van het tucht recht. Deken als toezichthouder.

[Advocatenwet art. 46, art. 45g]

Klacht tegen de deken over de weigering om handhavend op te treden. Verweester zou in haar hoedanigheid van deken tucht rechtelijk verwijtbaar gehandeld hebben doordat zij ondanks de beslissing van de raad van discipline van 26 juli 2021 niet, dan wel niet adequaat heeft gereageerd op klagsters verzoeken om het daarheen te leiden dat mr. L zich onttrekt als advocaat van de heer Van D. Verweester heeft geen bemiddelingspoging gedaan en heeft zich niet gehouden aan de toezegging van 6 december 2021 om contact met klagster op te nemen, ten gevolge waarvan klagster zich in de steek gelaten voelt. De ongegrondverklaring door de raad wordt door het hof bekrachtigd.

klaagster
tegen:
verweester

Hof:

1. Inleiding

1.1 In de kern gaat het in deze tuchtzaak over de vraag of verweester klachtwaardig heeft gehandeld door in haar hoedanigheid van deken niet handhavend op te treden tegen mr. L. Klaagster wenste handhaving omdat mr. L. werkzaamheden verrichtte voor de heer Van D. in diens geschil met klagster. Van D. is klagsters ex-echtgenoot. Mr L. heeft op eerder moment een vennootschap

van klaagster bijgestaan. Klaagster heeft over mr. L een klacht ingediend. De Raad van Discipline (hierna “de raad”) heeft die klacht gegrond verklaard waarna klaagster de deken opnieuw heeft gevraagd om handhavend tegen mr. L op te treden. De deken heeft dat geweigerd omdat het hoger beroep van de tuchtklacht nog liep. Naar aanleiding daarvan heeft klaagster een tuchtklacht tegen verweerster ingediend.

2. De procedure bij de raad

2.1 Het hof verwijst naar de beslissing van 19 december 2022 van de Raad van Discipline in het ressort 's-Hertogenbosch (zaaknummer: 22-499/DB/OB). In deze beslissing is de klacht van klaagster ongegrond verklaard.

2.2 De beslissing van de raad is gepubliceerd op tuchtrecht.nl onder ECLI-nummer ECLI:NL:TADRSH:2022:174.

3. De procedure bij het hof

3.1 Het beroepschrift van klaagster tegen deze beslissing is op 8 januari 2023 ontvangen door de griffie van het hof.

3.2 Verder bevat het dossier van het hof:

- de stukken van de raad;
- het verweerschrift van verweerster;
- de e-mail van klaagster gedateerd 18 augustus 2023 met bijlagen.

3.3 Het hof heeft de zaak mondeling behandeld tijdens de openbare zitting van 11 september 2023. Daar zijn klaagster en verweerster verschenen. Klaagster heeft het woord gevoerd, deels gebruikmakend van haar aantekeningen, waarvan een kopie aan het hof is verstrekt. Voor het overige heeft de griffier aantekening gemaakt van hetgeen partijen hebben toegelicht en hetgeen besproken is.

4. Klacht

4.1 De klacht houdt zakelijk weergegeven en voor zover in hoger beroep nog van belang in dat verweerster in haar hoedanigheid van deken tuchtrechtelijk verwijtbaar heeft gehandeld als bedoeld in artikel 46 Advocatenwet (“Advw”) doordat zij ondanks de beslissing van de raad van discipline van 26 juli 2021 niet, dan wel niet adequaat heeft gereageerd op klaagsters verzoeken om het daaraan te leiden dat mr. L zich onttrekt als advocaat van de heer Van D. Verweerster heeft geen bemiddelingspoging gedaan en heeft zich niet gehouden aan de toezegging van 6 december 2021 om con-

tact met klaagster op te nemen, ten gevolge waarvan klaagster zich in de steek gelaten voelt.

5. Feiten

5.1 Het hof gaat uit van de hierna opgenomen feiten die door de raad zijn vastgesteld nu daartegen geen beroepsgrond is gericht.

5.2 Een aan klaagster gelieerde vennootschap is bijgestaan door mr. L. De werkzaamheden zijn beëindigd door een vertrouwensbreuk. Klaagster heeft bij de toenmalige deken van de orde van advocaten in het arrondissement Roermond een klacht ingediend tegen mr. L. Bij beslissing d.d. 11 mei 2015 (kenmerk L212-2014) heeft de raad van discipline in het ressort 's-Hertogenbosch de klacht deels gegrond verklaard en aan mr. L een waarschuwing opgelegd. Klaagster heeft tegen deze beslissing appel ingesteld. Het hof van discipline heeft bij beslissing d.d. 18 december 2015 (kenmerk 7559) voormelde beslissing van de raad bekrachtigd. Mr. L. heeft een civiele procedure tegen voormelde vennootschap gevoerd vanwege openstaande declaraties ter zake van door hem in rekening gebrachte werkzaamheden.

5.3 In 2019 is mr. L. de heer Van D. gaan bijstaan in een geschil tussen klaagster en de heer Van D. De heer Van D. is klaagsters ex-echtgenoot.

5.4 Bij e-mails d.d. 10 en 18 december 2019 heeft klaagster bij verweerster in haar hoedanigheid van deken van de orde van advocaten in het arrondissement Gelderland een klacht ingediend over mr. L. Verweerster heeft de klacht in behandeling genomen en onderzocht. Op 1 september 2020 is de klacht doorgezonden aan de raad van discipline in het ressort Arnhem-Leeuwarden.

5.5 Op 10 juni 2020 heeft klaagster verweerster, wederom in haar hoedanigheid van deken verzoekt om mr. L te gebieden om per direct zijn werkzaamheden als advocaat van de heer Van D. neer te leggen. Bij e-mail d.d. 15 juli 2020 heeft verweerster klaagster bericht dat klaagsters verzoek om handhaving niet valt binnen het bereik van artikel 45g Advocatenwet, zodat verweerster niet bevoegd was om handhavend op te treden.

5.6 Bij beslissing d.d. 26 juli 2021 (kenmerk 20-654/AL/GLD) heeft de raad van discipline in het ressort Arnhem-Leeuwarden de klacht, voor zover deze zag op handelen in strijd met gedragsregel 15, gegrond en voor het overige ongegrond verklaard en aan mr. L een waarschuwing opgelegd.

5.7 Zowel klagster als mr. L hebben tegen de onder 5.6 genoemde beslissing van de raad hoger beroep ingesteld. Mr. L heeft zijn standpunt (dat van handelen in strijd met gedragsregel 15 geen sprake was) gehandhaafd. Hij is de heer Van D. blijven bijstaan en zich op 17 november 2021 namens de heer Van D. gesteld in de civielrechtelijke appelprocedure bij het Hof Arnhem-Leeuwarden. Vervolgens is mr. L. in die procedure voor de heer Van D. gaan optreden.

5.8 Bij e-mail d.d. 19 november 2021 heeft klagster opnieuw een verzoek om handhaving bij verweerster ingediend, onder meer luidend:

“(...) Ik verzoek u hierbij dringend om hulp en per direct fors op te treden tegen [mr. L] en hem ALS EERSTE PER DIRECT TE HANDHAVEN EN ALS TWEEDE PER DIRECT UIT ZIJN AMBT TE ONTZETTEN WEGENS HET WEDEROM ZEER BEWUST OVERTREDEN VAN GEDRAGSREGEL 15 TEGEN DE OP 26-07-2021 RECHTVAARDIG TOEBEDEELDE TWEEDE TUCHT-RECHTELIJKE WAARSCHUWING NIET TEGEN MIJ ALS EX-CLIËNT TE MOGEN OPTREDEN! Dit om de grosse van de RvD van 26-07-2021 in naam van de koning na te leven en preventief nu volledig te WEL TE VOORKOMEN voor mij dat [mr. L] mijn Memorie van Grieven in handen krijgt en nog verder als advocaat van de tegenpartij zijnde het hoger beroep tegen mijn echtgenoot WEER op te mogen en te kunnen optreden als ex-advocaat tegen mij als ex-cliënt, waardoor de nu inmiddels zeer ernstige onaanvaardbare situatie zich WEER herhaalt net zoals op 10-12-2019, wat ik in naam der koning gezien nu meer dan volledig onaanvaardbaar vind en ik dit hiermee volledig voorkomen wil. Graag zo spoedig mogelijk een reactie.”

5.9 Bij e-mail d.d. 24 november 2021 heeft verweerster klagster voorgehouden dat, gelet op het feit dat de appelprocedure nog liep, er nog geen definitief oordeel was over de vraag of verweerder, door de heer Van D. bij te staan, handelde in strijd met gedragsregel 15, zodat klagster ofwel het oordeel van het hof van discipline kon afwachten ofwel een nieuwe klacht tegen mr. L kon indienen. Namens verweerster is klagster er voorts op gewezen dat niet de deken maar enkel de tuchtrechter bevoegd is tot schrapping van het tableau. Verder heeft verweerster het volgende aan klagster medegedeeld:

“(...) Uw verzoek aan de deken om te voorkomen dat [mr. L] uw memorie van grieven in handen

krijgt en weer tegen u kan optreden, waarmee u aan de deken een oordeel vraagt over de procesver- tegenwoordiging, behoort helaas niet tot de mogelijkheden van de deken. De civiele rechter zal daarover moeten oordelen. Wat betreft uw verzoek om handhaving, gezien uw eerdere verzoek om handhaving in 2020 bent u ermee bekend dat uw verzoek niet tot de mogelijkheden van de deken behoort (besluit d.d. 15 juli 2020, zie bijlage).(...)”

5.10 Op 25 november 2021 heeft klagster telefonisch contact opgenomen met het Bureau van de Orde van Advocaten in het arrondissement Gelderland. Naar aanleiding daarvan heeft verweerster (althans de adjunct-secretaris namens verweerster) klagster geadviseerd om zich voor juridisch advies over de procesver- tegenwoordiging tot haar advocaat te wenden.

5.11 Op 25, 26 en 30 november en 1, 4 en 11 december 2021 en op 3 januari 2022 heeft klagster e-mails gestuurd aan verweerster. In deze e-mails heeft klagster verweerster wederom verzocht om handhaving. Verweerster heeft op deze e-mails niet gereageerd. Wel heeft mevrouw W., administratief medewerker van het Bureau van de Orde in het arrondissement Gelderland, klagster bij e-mail d.d. 6 december 2021 medegedeeld dat verweerster die week aan klagster een bericht zou sturen.

5.12 Op 13 december 2021 heeft klagster een klacht tegen verweerster voorgelegd aan de plaatsvervangend voorzitter van het Hof van Discipline. De plaatsvervangend voorzitter van het Hof van Discipline heeft de deken bij beslissing d.d. 20 december 2021 (kenmerk 210367) voor onderzoek en behandeling van de klacht tegen verweerster heeft aangewezen.

5.13 Bij webformulier d.d. 16 december 2021 heeft klagster opnieuw bij verweerster een klacht ingediend tegen mr. L, welke klacht door verweerster in behandeling is genomen.

5.14 Bij beslissing van het Hof van Discipline van 1 april 2022 (zaaknummer: 210253) is de beslissing van de raad van discipline van 26 juli 2021 (deels) vernietigd en zijn de klachten van klagster ten aanzien van mr. L. alsnog ongegrond verklaard.

6. Beoordeling

Beoordeling hof – ontvankelijk – omvang beroep

6.1 Klaagster heeft tijdig hoger beroep ingesteld en is derhalve ontvankelijk. Gelet op het beroepschrift ligt de klacht in volle omvang in hoger beroep voor.

Beoordeling raad

6.2 De raad heeft ter motivering van zijn beslissing de klacht ongegrond te verklaren samengevat weergegeven, het volgende overwogen.

6.3 Verweerster heeft gemotiveerd toegelicht dat zij geen mogelijkheden zag om aan klaagsters verzoeken om tegen mr. L op te treden gevolg te geven omdat op dat moment nog een appelprocedure tegen mr. L. liep bij het hof. In dat hoger beroep lag de vraag voor of mr. L., door mr. Van D. bij te staan, in strijd handelde met gedragsregel 15. Verweerster heeft klaagster laten weten dat zij ofwel het oordeel van het hof van discipline kon afwachten ofwel een nieuwe klacht tegen mr. L kon indienen. Omdat er nog geen definitief tuchtrechtelijk oordeel was over het optreden van mr. L. en gelet op de aan verweerster in haar hoedanigheid van deken toekomstige beleidsvrijheid, stond het haar vrij afwijzend op klaagsters verzoeken om handhaving te reageren. Het door verweerster afwijzend reageren op klaagsters verzoeken kan dan ook niet als onzorgvuldig of onbetamelijk handelen jegens klaagster worden aangemerkt en evenmin is hierdoor het vertrouwen in de advocatuur geschaad.

6.4 Ter zake klaagsters verwijt dat verweerster niet adequaat heeft gereageerd op klaagsters e-mails oordeelt de raad als volgt. Vast staat dat verweerster niet heeft gereageerd op klaagsters e-mails d.d. 25, 26 en 30 november, 1, 4 en 11 december 2021 en 3 januari 2022, behoudens een e-mail d.d. 6 december 2021 van mevrouw W., administratief medewerker van het Bureau van de Orde, waarin namens verweerster aan klaagster is toegezegd dat verweerster die week nog zou reageren. Die toezegging is echter niet nagekomen. Hoewel het correcter was geweest als op de e-mails van klaagster was gereageerd, is het uitblijven van die reactie naar het oordeel van de raad niet van een zodanig gewicht dat gezegd kan worden dat daardoor het vertrouwen in de advocatuur is geschaad. De raad neemt daarbij mede in aanmerking de grote hoeveelheid e-mails die klaagster aan het Bureau

heeft gestuurd, welke e-mails vaak een herhaling inhielden van standpunten en verzoeken die klaagster reeds meerdere malen aan het Bureau had kenbaar gemaakt. De raad is van oordeel dat de communicatie vanuit het Bureau van de Orde over het geheel genomen zorgvuldig is geweest. In dat licht kan verweerster van het uitblijven van een reactie op de herhaalde verzoeken van klaagster geen tuchtrechtelijk verwijt worden gemaakt.

Beroepsgronden klaagster

6.5 Klaagster verzoekt, zo begrijpt het hof haar beroep, de beslissing van de raad te vernietigen en verweerster en mr. L uit hun ambt te zetten.

6.6 Klaagster stelt, samengevat weergegeven, dat de beslissing van het hof van discipline van 1 april 2022 in de klachtzaak tussen klaagster en mr. L onjuist is, dat mr. L. en verweerster - voortdurend - tuchtrechtelijk verwijtbaar handelen en klaagster geen enkel vertrouwen heeft in de tuchterspraak, verschillende met name genoemde rechtbanken en gerechtshoven.

6.7 Voorts stelt klaagster dat verweerster wel op grond van artikel 45g Advw had kunnen handhaven en mr. L. uit zijn ambt had kunnen zetten, althans had kunnen belemmeren om nog langer de heer Van D. bij te staan. Er was immers sprake van onvoldoende vakbekwaamheid van mr. L.

6.8 Verweerster heeft klaagster ook toegezegd – tijdens de zitting bij de raad – om klaagster met een oplossing te helpen. Verweerster heeft voorts nagelaten te reageren op e-mails van klaagster.

Verweer in beroep

6.9 Verweerster voert verweer en concludeert het hoger beroep ongegrond te verklaren en de beslissing van de raad te bekrachtigen.

6.10 Verweerster voert aan dat voor zover klaagster met haar beroepschrift nieuwe klachten heeft en voor zover zij opkomt tegen de beslissing van het hof van discipline van 1 april 2022 in de klachtprocedure van klaagster tegen mr. L. zij niet kan worden ontvangen.

6.11 Verweerster heeft niet tijdens de mondelinge behandeling bij de raad gezegd de problemen van klaagster te zullen of kunnen oplossen. Wel heeft zij klaagster aangeboden in gesprek te gaan om te bekijken of zij iets voor klaagster zou kunnen betekenen.

6.12 In de brief van 24 november 2021 wordt verwezen naar het besluit op het verzoek om handhaving van klaagster van 15 juli 2020. In haar

verzoek om handhaving van 15 juli 2022 heeft klaagster verzocht om mr. L te gebieden om per direct zijn werkzaamheden als advocaat van de heer Van D. neer te leggen en mr. L. per direct te verbieden om de heer Van D. bij te staan en geen proceshandelingen te verrichten namens de heer Van D. In de beslissing van 15 juli 2020 is geschreven dat het verzoek om handhaving niet valt binnen het bereik van artikel 45g van de Advocatenwet. Als klaagster het dat besluit onjuist vond, had zij binnen zes weken bezwaar in kunnen stellen. Dat heeft klaagster niet gedaan.

6.13 Voor zover klaagster beoogt dat er sprake is van een overtreding – door mr. L. in het kader van vakbekwaamheid en kwaliteit van de beroepsuitoefening voert verweerster samengevat aan dat klaagster uitgaat van een verkeerde maatstaf. Onder vakbekwaamheid volgens de toelichting bij artikel 4.1 Voda wordt immers verstaan: 'de professionele kennis en kunde die nodig is voor de uitoefening van de praktijk. Dat houdt in dat de advocaat gedegen kennis heeft van het materiële en formele recht op de rechtsgebieden waarop hij de praktijk uitoefent. Tevens bezit de advocaat de kunde, dat wil zeggen de vaardigheden, die hij nodig heeft om de praktijk naar behoren uit te oefenen.' Dat er mogelijk sprake zou zijn van belangenverstrengeling betekent dat niet dat mr. L. bij de uitoefening van zijn beroep niet vakbekwaam in vorenstaande zin is geweest. Daarnaast was er op 19 november 2021 nog geen definitief oordeel over de vraag of mr. L. in strijd met gedragsregel 15 handelde. Mr. L. is in hoger beroep gegaan tegen de beslissing van de Raad van Discipline van 26 juli 2021. Bij beslissing van 1 april 2022 is de beslissing van 26 juli 2021 (deels) vernietigd en zijn de klachten van klaagster alsnog ongegrond verklaard.

6.14 Een deken kan niet interveniëren in een civiele procedure en evenmin een advocaat 'uit zijn ambt zetten'. Verweerster heeft na de beslissing van de raad niet opgetreden tegen het feit dat mr. L. de wederpartij van klaagster bijstond omdat er hoger beroep was ingesteld door mr. L. Vanwege het ingestelde hoger beroep was de beslissing van de raad nog niet definitief en verweersters inschatting was dat het hof mogelijk anders over de zaak zou oordelen.

6.15 Voor zover verweerster verweten wordt dat zij niet heeft gereageerd op e-mails van klaagster wijst verweerster er op dat het niet reageren niet betekent dat er klachtwaardig is gehandeld en al

helemaal niet in de onderhavige zaak waaraan veel aandacht is besteed. Klaagster heeft een veelheid aan lange e-mails heeft gestuurd.

Er is adequaat geadviseerd om de beslissing van het hof in de tuchtzaak tegen mr. L. af te wachten.

Beoordeling hof

6.16 Voor zover klaagster beoogt met haar beroepschrift een aantal nieuwe klachten in te dienen tegen zowel verweerster als mr. L. kan klaagster in die klachten niet worden ontvangen. Nieuwe klachten kunnen niet in een procedure in hoger beroep worden ingediend. Op hetgeen klaagster in dat kader heeft aangevoerd zal daarom in de beoordeling van dit geschil niet worden ingegaan.

6.17 Voor zover klaagster beoogt op te komen tegen de beslissing van het hof van discipline van 1 april 2022 in de klachtprocedure van klaagster tegen mr. L., kan zij ook daarin niet worden ontvangen. Die beslissing van het hof van discipline is onherroepelijk geworden en betrof bovendien een andere tuchtklacht tussen andere partijen dan de onderhavige. Op hetgeen klaagster daarover heeft aangevoerd zal daarom in de beoordeling van dit hoger beroep niet worden ingegaan.

6.18 De klacht is gericht tegen verweerster in haar hoedanigheid van deken in het arrondissement Gelderland. Het in de artikelen 46 en volgende van de Advw geregelde tuchtrecht heeft betrekking op het handelen en nalaten van advocaten als zodanig en beoogt een behoorlijke beroepsuitoefening te waarborgen. Maar ook wanneer een advocaat optreedt in een andere hoedanigheid dan die van advocaat, blijft voor de advocaat het advocatentuchtrecht gelden. Indien hij of zij zich bij de vervulling van die andere functie zodanig gedraagt dat daardoor het vertrouwen in de advocatuur wordt geschaad, zal in het algemeen sprake zijn van handelen of nalaten in strijd met hetgeen een behoorlijk advocaat betaamt waarvan hem een tuchtrechtelijk verwijt kan worden gemaakt. Dit betekent dat de vraag voorligt of verweerster zich bij de vervulling van de functie van deken op de punten die in deze tuchtzaak aan de orde zijn zodanig heeft gedragen dat daardoor het vertrouwen in de advocatuur is geschaad.

6.19 Evenals de raad is het hof, onder verwijzing naar en het overnemen van de overwegingen van de raad als weergegeven onder 6.2 tot en met 6.4, van oordeel dat verweerster niet tuchtrechtelijk verwijtbaar heeft gehandeld.

6.20 Verweerster heeft uitgebreid gemotiveerd waarom zij binnen haar (on)mogelijkheden niet direct handhavend wilde optreden tegen mr. L., waarbij een belangrijke afweging was dat het hoger beroep van de tuchtklacht tegen mr. L. nog liep. De aard en functie van deken brengen met zich dat bij de tuchtrechtelijke controle terughoudendheid dient te worden betracht vanwege deze beleidsvrijheid. Het hof sluit zich aan bij de overweging van de raad dat het verweerster vrij stond om afwijzend op de verzoeken van klagster te reageren. Verweerster heeft zich daarmee niet onzorgvuldig of onbetamelijk jegens klagster gedragen. Voor zover klagster betoogt dat verweerster daarmee heeft toegestaan dat mr. L. de eisen van vakbekwaamheid kon blijven overtreden, vermeldt het hof ten overvloede dat verweerster er terecht op heeft gewezen dat die norm niet ziet op de verweten gedraging, maar op de professionele kennis en kunde die nodig is voor de uitoefening van de praktijk en het verwijt dat mr. L. wordt gemaakt van een andere orde is. Inmiddels is met de uitspraak van het hof van 1 april 2023 ook duidelijk dat mr. L. niet tuchtrechtelijk verwijtbaar heeft gehandeld.

6.21 Ten aanzien van klagsters verwijt dat verweerster niet adequaat heeft gereageerd op klagsters e-mails verwijst het hof eveneens naar de overwegingen van de raad. Verweerster heeft niet tuchtrechtelijk verwijtbaar gehandeld door de toezegging dat er binnen een week gereageerd zou worden niet na te komen. Verweerster heeft ook tijdens de zitting van het hof goed kunnen uitleggen wat de overwegingen daarvoor zijn geweest. Het gaat dan over de vele e-mails die klagster heeft verstuurd en dat de beantwoording daarvan eveneens werd ingehaald door het feit dat klagster een klacht tegen verweerster indiende. Tegelijkertijd neemt het hof de overweging van de raad over dat het correcter was geweest als de toezegging van verweerster om te reageren was nagekomen. Als rechtzoekende in het geschil met mr. L. heeft klagster daar in principe recht op, maar het nalaten levert bij de onderhavige omstandigheden van het geval geen tuchtrechtelijk verwijt op.

6.22 Het beroep slaagt derhalve niet. De uitspraak van de raad zal worden bekrachtigd.

Beslissing

Het Hof van Discipline:

- verklaart klagster niet-ontvankelijk in haar (nieuwe) klachten als genoemd onder 6.16 en 6.17;
- bekrachtigt de beslissing van 19 december 2022 van de Raad van Discipline in het ressort 's-Hertogenbosch gewezen onder nummer (zaaknummer: 22-499/DB/OB).

NOOT

1. De onderhavige tuchtprocedure tegen de deken, hierna: ook 'verweerster', draait om de vraag of, en zo ja in hoeverre, verweerster, in haar hoedanigheid van deken, klachtwaardig heeft gehandeld doordat zij niet handhavend heeft opgetreden, terwijl klagster (meermaals) om handhaving had verzocht.
2. Uit de beslissing volgt dat klagster een enorme hoeveelheid e-mails aan verweerster heeft gezonden, waarin klagster verweerster meermaals heeft verzocht om handhaving. Het hof oordeelt dat het verweerster, gelet op de haar in haar hoedanigheid van deken toekomstende beleidsvrijheid, vrij stond om afwijzend te reageren op de verzoeken van klagster. Daardoor is van onzorgvuldig of onbetamelijk handelen van verweerster in haar hoedanigheid van deken geen sprake en is dien ten gevolge evenmin het vertrouwen in de advocatuur geschaad. De klacht werd ook in hoger beroep ongegrond verklaard.
3. Deze beslissing schuurt enigszins.
4. Deze beslissing schuurt naar mijn smaak met name daar waar klagster verzoekt om handhaving door de deken met betrekking tot het voortgezette handelen in strijd met gedragsregel 15 door mr. L., de gewezen advocaat van (de onderneming van) klagster. Ten tijde van het (herhaalde) verzoek om handhaving op 19 november 2020 ligt er, in tegenstelling tot het eerdere verzoek tot handhaving, een beslissing van de raad van discipline van 26 juli 2021, waarin de klacht tegen mr. L. ter zake de schending van gedragsregel 15 (belangenverstremming) gegrond wordt verklaard.
5. Het belang van klagster dat het voortgezette handelen in strijd met gedragsregel 15 na 26 juli 2021 stopt, is – naar ik aanneem – daarin gelegen dat zij er op moet kunnen vertrouwen dat (ver-

trouwelijk) informatie over haar zaak, persoon of onderneming niet op enig moment door mr. L. tegen haar wordt gebruikt¹. Relevant in dat kader is dat in de toelichting op gedragsregel 15 staat vermeld:

'In twijfelgevallen doet de advocaat er vaak beter aan af te zien van het optreden in kwestie. Desgewenst kan het advies van de deken worden ingewonnen, dat evenwel niet bindend is en de tuchtrechtelijke verantwoordelijkheid van de advocaat onverlet laat. De eigen verantwoordelijkheid van de advocaat staat voorop en niet de wens van de cliënt. Ook de schijn dat de advocaat zich aan belangenverstremgeling ten nadele van de cliënt schuldig maakt, dient te allen tijde te worden vermeden.'

6. Het entameren van een nieuwe procedure door mr. L., terwijl dan de beslissing van de raad van discipline voorligt, heeft in elk geval de schijn van (voortgezet) handelen in strijd met gedragsregel 15.

7. Tot wie anders dan de deken zou klaagster zich kunnen wenden om over het voorgezette handelen van mr. L. te klagen? De Advocatenwet kent geen spoedvoorziening, die een klaagster in dit geval kan inzetten. Mag van een klager in, een geval als het onderhavige, worden verlangd dat klager een kort geding begint met alle kosten van dien?

8. De geschonden norm is vervat in gedragsregel 15. De gedragsregels voor de Advocatuur (hierna: de gedragsregels)² zijn een uitwerking van de wettelijke betamelijkheidsnorm (art. 46 Advocatenwet) en maken derhalve ook onderdeel uit van de in de Advocatenwet genoemde kernwaarden, met name de integriteit (art. 10a Advocatenwet). De gedragsregels zijn niet bindend. Ze zijn bedoeld als richtlijn voor de advocaat voor zijn handelen bij de uitoefening van de praktijk.

9. In het Jaarverslag toezicht 2022 van het dekenberaad, het overlegorgaan van alle (elf) lokale dekens, wordt over de handhaving door dekens vermeld, dat dekens gericht handhaven en dat de handhaving in beginsel is gericht op herstel. Alvorens tot handhaving over te gaan hanteert de deken een aantal criteria, te weten:

- de ernst van de overtreding of het laakbaar handelen;

- de mate waarin het belang van de cliënt wordt geschaad;
- de mate waarin het imago van en het vertrouwen in de advocatuur wordt geschaad;
- de doelmatigheid en doeltreffendheid van het optreden van de deken.

10. Ik meen dat de voorgezette handeling in strijd is met gedragsregel 15 en niet anders kan worden uitgelegd dan dat het oordeel van de raad terzijde wordt geschoven. Het instellen van hoger beroep betekent weliswaar dat men het niet eens is met het oordeel in eerste aanleg, maar houdt ook niet in op voorhand dat de onjuistheid dan wel de ongegrondheid van het oordeel van de rechter in eerste aanleg vaststaat.

11. Met name de aard en de norm van gedragsregel 15 maken dat extra zorgvuldigheid geboden is. Gelet op de specifieke toelichting bij gedragsregel 15 en gelet op de (voormalig) cliënt tot wie de norm van gedragsregel 15 zich richt, was een spreekwoordelijke pas op de plaats van mr. L., al dan niet na een norm overdragend gesprek of, indien de omstandigheden daar naar zijn, een dekenbezwaar wel op zijn plaats.

12. De deken heeft tot taak om, met inzet van het instrumentarium dat hem in zijn toezichthoudende en tuchtrechtelijke rol toekomt, het algemeen belang te dienen en beschermen. Als een deken de stap niet zet die wel op zijn plaats is, kan goed betoogd worden dat dat onbetamelijk is, dat dat het vertrouwen in de advocatuur schaadt.

13. Het dekenberaad onderscheidt in het Jaarverslag 2022 drie handavingsinstrumenten van de deken, te weten: een norm overdragend gesprek met de overtreder, tuchtrechtelijke dan wel bestuursrechtelijke handhaving.

14. In deze kwestie was bestuursrechtelijk handhaven door de deken in mijn optiek niet mogelijk, omdat het laten voortduren van de schending van de norm van gedragsregel 15, mijn inziens niet valt te kwalificeren als een overtreding van het bepaalde bij of krachtens de verordeningen in de zin van art. 45g Adv.w. En slechts de in art. 45g Adv.w. opgenomen bepalingen zijn bestuursrechtelijk te handhaven.

15. Naast bestuursrechtelijke handhaven, kan de deken ook tuchtrechtelijk handhaven, door het indienen van een dekenbezwaar. Dat had de deken hier wel kunnen, en in mijn optiek ook moeten, doen.

16. Een norm overdragend gesprek, al dan niet gevolgd door tuchtrechtelijke handhaving, te we-

1 Toelichting op gedragsregel 15

2 Inleiding op de gedragsregels 2018.

ten het indienen van een dekenbezwaar, lijkt hier niet te hebben plaatsgehad. En daar was naar mijn mening wel aanleiding toe.

17. In geval van deze specifieke normschending, had het in mijn optiek op de weg van verweerster gelegen om in een norm overdragend gesprek mr. L. te wijzen op de portée van gedragsregel 15, mede in het licht van de beslissing van de raad. Verweerster had mr. L. op zijn minst genomen in overweging kunnen geven om, in afwachting van de beslissing van het hof, geen nieuwe procedures jegens klaagster te entameren en zijn bijstand aan de ex-echtgenoot neer te leggen of op te schorten tot de beslissing in hoger beroep. In geval van (mogelijke) belangenverstremming geldt immers: bij twijfel niet doen. Indien mr. L. dan alsnog besluit zijn handelen voort te zetten, is het aan de deken om al dan niet een dekenbezwaar in te dienen.

18. Bij verweer in beroep heeft verweerster aangevoerd, dat ten tijde van dat handhavingsverzoek de beslissing van de raad van discipline nog niet onherroepelijk was vanwege het ingestelde beroep en bovendien dat het verweersters inschatting was dat het hof mogelijk anders over de zaak zou oordelen.

19. Met name dat laatste argument, als reden om niet te handhaven, is wat mij betreft een opmerkelijk argument. De deken loopt hiermee nogal vooruit op het oordeel van het Hof van Discipline. Een oordeel dat is voorbehouden aan het hof, niet aan de deken. Sterker, de deken gaat op de stoel van de tuchtrechter zitten. En daarmee lijkt verweerster, net als mr. L., de beslissing van de raad ter zijde te schuiven.

20. Terug naar de onderhavige zaak. Dat de beslissing door het hof in de tuchtzaak tegen mr. L. uiteindelijk is vernietigd en ongegrond is verklaard, doet daar naar mijn mening voor wat betreft vraag of er had moeten gehandhaafd niet af. Het hof had immers evenzo goed de beslissing van de raad kunnen bekrachtigen en dan had de schending van gedragsregel 15 voortgeduurd tot de beslissing van het hof.

21. Verweerster kan het voorzetten van de bijstand aan de ex-echtgenoot van klaagster door mr. L. echter niet verbieden. De deken kan wel (in meer of mindere mate dwingend) adviseren. Uiteindelijk beslist de betrokken advocaat. Ik vermoed dat een interventie, waarbij de deken zowel met mr. L. een norm overdragend gesprek voert als aan klaagster meegeeft binnen welke

kaders en met welke reikwijdte de deken al dan niet kan handhaven, als bijkomend gevolg gehad zou kunnen hebben dat de gemoederen tussen klaagsters en mr. L. enigszins waren bedaard. Wie zal het zeggen? In elk geval staat in de beslissing vermeld dat klaagster op 16 december 2022 opnieuw een klacht tegen mr. L. heeft ingediend.

22. Kortom, in deze casus meen ik, dat er alle aanleiding was voor de deken om wel (handhavend) op te treden. De eerste vorm van handhaving, het norm overdragend gesprek had wat mij betreft voor de hand gelegen. Niets doen in dit onderhavige geval was, zoals hiervoor uiteen gezet, wat mij betreft geen optie.

23. Gelet op de volle toets³ naar de vraag of het vertrouwen in de advocatuur is geschaad en, bij positieve beantwoording, of is gehandeld in strijd met de norm van art. 46 Adv.w. had ik gehoopt dat het hof zich kritischer zou hebben uitgelaten over de inschatting van verweerster dat het hof anders zou oordelen dan de raad. Door een voorschot te nemen op de beslissing van het hof en om die reden geen gehoor te geven aan het verzoek tot handhaving, meen ik dat verweerster niet in alle objectiviteit toezicht houdt en daarmee de klacht van klaagster niet objectief behandelt (HvD 30-01-2017, 160125, ECLI:NL:TAHVD:2017:16), nu verweerster in haar hoedanigheid van deken de beslissing van de raad naast zich neer heeft gelegd. Het hof beslist in hoogste en laatste instantie. Door het instellen van hoger beroep wordt de uitspraak in eerste aanleg niet onherroepelijk, maar ook niet zonder waarde.

24. De norm waaraan dekenaal handelen wordt getoetst is niet de gewone betamelijkheidsnorm van art. 46 Advocatenwet maar de norm of sprake is van handelen dat het aanzien van de advocatuur schaadt. Deze norm wordt in de praktijk wel als een marginale toetsing geduid, wat lijkt te impliceren dat de lat hoger ligt om tot een grondverklaring te komen. Maar dat is niet altijd het geval. Vanwege de positie van de deken in het toezicht en het tuchtrecht en het gewicht van de positie van deken, wordt aan de hand van deze toets de norm soms strenger. Met andere

3 Zie HvD 15-03-2021, 190210, ECLI:NL:TAHVD:2021:47; HvD 7 juli 2014, 6993, ECLI:NL:TAHVD:2014:222.

woorden: voor de deken ligt de lat soms lager. Juist nu er geen andere voorziening is voor een klager in een situatie als deze, rust op de deken een grote verantwoordelijkheid. Deze norm is door de tuchtrechter in deze kwestie helaas niet toegepast en niet verder uitgediept, wat niet perse ook inhoudt dat de tuchtrechter de klacht tegen de deken naar mijn mening gegrond had moeten verklaren. Ik plaats in ieder geval wel vraagtekens bij de gevolgde redenering.

Mr. N.A. (Noa) de Leon-van den Berg
Advocaat bij Advocatenkantoor De Leon en
hoofdredacteur van Tijdschrift Tuchtrect.

verweerster
tegen:
deken Oost-Brabant

Hof

1. De procedure bij de raad

1.1 Het hof verwijst naar de beslissing van 13 maart 2023 van de Raad van Discipline (hierna: de raad) in het ressort 's-Hertogenbosch (zaaknummer: 22-922/DB/OB/D). In deze beslissing is het dekenbezwaar gegrond verklaard. Aan verweerster is de maatregel van schorsing voor de duur van acht weken, waarvan vier weken voorwaardelijk, opgelegd. Daarbij heeft de raad als bijzondere voorwaarde gesteld dat verweerster uiterlijk binnen vier weken na het onherroepelijk worden van deze beslissing aan de deken heeft aangetoond dat zij voldoet aan de verplichtingen voortvloeiend uit de bepalingen in artikel 7.4 lid 2 Voda. Verder is verweerster veroordeeld tot betaling van de proceskosten.

1.2 Deze beslissing is onder ECLI:NL:TADRSHE:2023:34 op tuchtrecht.nl gepubliceerd.

2. De procedure bij het hof

2.1 Het hoger beroepschrift van verweerster tegen de beslissing is op 11 april 2023 ontvangen door de griffie van het hof.

2.2 Verder bevat het dossier van het hof:

- de stukken van de raad;
- het verweerschrift van de deken Oost-Brabant;
- de e-mail d.d. 3 oktober 2023 van de deken Oost-Brabant met bijlagen;
- de e-mail d.d. 20 oktober 2023 van verweerster met bijlagen.

2.3 Het hof heeft de zaak mondeling behandeld tijdens de openbare zitting van 30 oktober 2023. Daar zijn verweerster en de deken verschenen. De deken en verweerster hebben beiden hun standpunt toegelicht.

3. Feiten

3.1 Het hof stelt de volgende feiten vast.

3.2 Op 22 maart 2021 is door twee leden van de raad van de orde van advocaten in het arrondissement Oost-Brabant (hierna: de orde) bij verweerster een kantoorbezoek afgelegd. Van dit kantoorbezoek is een schriftelijk verslag gemaakt, welk verslag per e-mail van 5 mei 2021 aan verweerster is toegezonden. Tijdens het kantoorbezoek zijn

19

Advocaat weigert verplichte gegevens op een website te publiceren

Hof van Discipline
18 december 2023, 230097D,
ECLI:NL:TAHVD:2023:250
(mr. J.C.A.T. Frima, mr. I.P.A. van Heijst,
mr. J.W.M. Tromp, mr. K.H.A. Heenk,
mr. J.A. Huijgen)
Noot Mr. T.J. (Tonco) Roest Crollius

Advocaten tuchtrecht. Dekensbezwaar.

[Advocatenwet art. 46; Voda art. 7.4]

Advocaat voldoet niet aan de verplichtingen ex art. 7.4 Voda. Advocaat heeft, ondanks herhaalde toezeggingen de in art. 7.4 lid 2 Voda bedoelde gegevens publiek toegankelijk te maken en daartoe een website te lanceren, niets gedaan. Pas na de uitspraak van de raad heeft zij een website gelanceerd. Het feit dat verweerster zich niet, dan wel pas na een maatregel opgelegd door de raad en de aanzegging van een last onder dwangsom door de deken, laat corrigeren door het toezichtapparaat van haar beroepsgroep, maken dat zij zich buiten het toezicht op haar beroepsgroep heeft geplaatst. Het hof rekent het verweerster in het bijzonder zwaar aan dat zij de deken ruim anderhalf jaar aan het lijntje heeft gehouden en er daardoor blij van heeft gegeven zijn toezichthoudende positie binnen de beroepsgroep niet serieus te nemen.